

cob, & colli nuda pellibus Esau ingenium majoris fratris referentibus tegit, ut ab Isaac alienatus, jam ipsi proximus, eus obtineat benedictionem. Villosus nimis Esau erat, Jacob autem valde lenis & omnimode vellere nudus ad obtinendam benedictionem cœlestem: ergo sicut in Isaac Deus intelligitur cœlestis Pater, vel Christus Dominus, ex D. Gregorio Magno homil. 6. in Ezech. & Ruperto apud Lipomanum lect. 2. super Genes. 27. sic etiam in Jacob omni vellere ad gratiam promerendam. O Mariam veram Debboram ac matrem in Israël (exclamata Fanensis Presbyter in suis Select. punct. 32.) que lucet Regina sit cœli & terre, matrem potius se exhibet, quam Reginam: aut se Regina est, non armatur aculeo, sed mellis dulcedine tota repletur. Alludis præfatus Doctor ad nominis Debboræ etymon, prout interpretatur apis: avicula enim hæc Apis est maternitatis mellis mater est, quæ aliquando somniatum cœli regem Jovem pavit sub antro, ex Virgilio Georgic. 4. num. 152. Virgilii. quæ etiam inter apes regina, obmatur aculeo cephenes in controtos. Non sic Maria apis mystica, figurata Debboræ, misericordia Regina, mater mellis Christi, veri nutrix superni Regis: nam suæ potentia retento & occultato aculeo, non eximit illum in peccatores; sed mel eis propinat ad dulcedinem gratiæ, & ad supernæ mellitæ beatitudinis gustum. Etenim sicut mellis dulcedo significat beatitudinem, ipsumque Deum ab Angelis & Beatis visum, ex D. Bernardo in Sentent. & serm. 1. sup. Salve Reg. cuius mater Deipara prædicatur: sic etiam Israël, cuius mater fuit Debboræ delineans Deiparam, ipsam designat gloriam Beatorum & Angelorum; nam omissa Hebraicâ voce Israël, quæ sonat idem, quod Reetus Dei; Israël nominis etymologia. mysticè secundum Bernardum homines. mil. in fer. 2. Pasche, interpretatur, Videntis Deum. Deipara enim videntis Deum semper Christi mater, Angelorum atque Beatorum, quorum illi semper vident faciem Patris, etiam piissima mater erit. Proficit suis verbis S. Antoninus 4. part. Summa, tit. 15. cap. 14. §. 3. ubi ait: Beata Virgo cum sit mater Jesu, causa est aliquo modo gloria Angelorum & Beatorum, ut aptè dicatur mater eorum. Et S. N. Bonaventura in hymno Te Matrem Dei laudamus, sic canit: Tu Mater omnium Beatorum, gaudium plenum post Deum, omnium supernorum Civium solatum. Idcirco ipsa supernorum mater Civium de se ad Brigittam testatur lib. 4. Revelat. cap. 138. post initium, hæc:

Isaac Dei
& Christi
tipus.
D. Gregor.
Mago.
Rupertus.
Lippeman.

Jacob si-
gerat beca-
torum.
Maria p-
vera Rebe-
cca, pl. na-
spiritu san-
do. & Ma-
ter gracie.
S. Hippo-
lyt Martyr.
Rupertus.

Guilliel.
Pepia.

Ergo Maria, quæ peccatorum mater, non ipsos horret, non despicit, nec in filii vindictam insequitur ad interitum; sed sue charitatis dulcedine illos allicit, & trahit ad emanationem, & ad gratiam promerendam. O Mariam veram Debboram ac matrem in Israël (exclamata Fanensis Presbyter in suis Select. punct. 32.) que lucet Regina sit cœli & terre, matrem potius se exhibet, quam Reginam: aut se Regina est, non armatur aculeo, sed mellis dulcedine tota repletur. Alludis præfatus Doctor ad nominis Debboræ etymon, prout interpretatur apis: avicula enim hæc Apis est maternitatis mellis mater est, quæ aliquando somniatum cœli regem Jovem pavit sub antro, ex Virgilio Georgic. 4. num. 152. Virgilii. quæ etiam inter apes regina, obmatur aculeo cephenes in controtos. Non sic Maria apis mystica, figurata Debboræ, misericordia Regina, mater mellis Christi, veri nutrix superni Regis: nam suæ potentia retento & occultato aculeo, non eximit illum in peccatores; sed mel eis propinat ad dulcedinem gratiæ, & ad supernæ mellitæ beatitudinis gustum. Etenim sicut mellis dulcedo significat beatitudinem, ipsumque Deum ab Angelis & Beatis visum, ex D. Bernardo in Sentent. & serm. 1. sup. Salve Reg. cuius mater Deipara prædicatur: sic etiam Israël, cuius mater fuit Debboræ delineans Deiparam, ipsam designat gloriam Beatorum & Angelorum; nam omissa Hebraicâ voce Israël, quæ sonat idem, quod Reetus Dei; Israël nominis etymologia. mysticè secundum Bernardum homines. mil. in fer. 2. Pasche, interpretatur, Videntis Deum. Deipara enim videntis Deum semper Christi mater, Angelorum atque Beatorum, quorum illi semper vident faciem Patris, etiam piissima mater erit. Proficit suis verbis S. Antoninus 4. part. Summa, tit. 15. cap. 14. §. 3. ubi ait: Beata Virgo cum sit mater Jesu, causa est aliquo modo gloria Angelorum & Beatorum, ut aptè dicatur mater eorum. Et S. N. Bonaventura in hymno Te Matrem Dei laudamus, sic canit: Tu Mater omnium Beatorum, gaudium plenum post Deum, omnium supernorum Civium solatum. Idcirco ipsa supernorum mater Civium de se ad Brigittam testatur lib. 4. Revelat. cap. 138. post initium, hæc:

Joseph
Sper.

Apis est
maternitatis
mellis.
Richard,
Laurent.
col. 916.
litt. A.
Apis sine
aculeo est
Deipara.

D. Bernard.
Dulcedo
mellis ipsa
beatitudinis.

D. Epiphani.

Placid.
Nigid.
Angeli &
Beati in ca-
stra illu-
minantur à
Maria vo-
rum Matre.

Idem.
Maria est
vicaria lu-
cis Dei &
Mater eter-
næ lumini-
onis.
D. Epiphani.

Pelbart.
Themen.

Maria An-
gelorum &
Beatorum
est Mater.

Psalm. 81.
vert. 6.
Genet. 32.
vert. 2.

Trebellius.
Maria quo-
seni vix
sit non en-
panda Ma-
ter castrorum
Mater dei.

hæc: Ego etiam sum mater omnium qui sunt in superno gaudio. Si enim omne supernum gaudium stat in possessione divinae gloriae, hanc veluti gloriae suæ matris quodammodo debent Angeli, debent & Beati, per quam veluti stellæ per solem, æternæ lucis recipiunt agnitionem, immo & possessionem. Ausulta primò Siculum serm. 10. in Horto Deliciar. ex variis opusculo 4. sic fante: Virginis Dominae aulicismus, sive famulatus exhibitus est Angelorum, qui quidem circa Virginem ipsam Dominam fuerunt, ut stelle à Sole, ut filii à matre. A Sole enim suam lucem mutuari stellas receptissimum est: sic & à Maria tam Angeli, quam Beati suscipiunt lumen quo beatuntur: non sicut ab Angelo in Angelum, à superiore ad inferiorem; sed ut à vicaria lucis Dei, ait idem Siculus citato loco. Quod corroboratur satis firmiter sententia Epiphani apud Lyraum in hortulo Marianum, sic dicentis: Maria est mater lucis eterne, quæ in cœlis illuminat copias Angelorum. Ex eo enim quod Angeli ex revelatione eis facta de Maria ventura Matre Dei, Verbum Divinum in carne agnoverunt venturum ex matre purissima, quasi quoddam ex ipsa incrementum luminis suscepserunt ad Redemptoris omnium agnitionem. Juvat suis verbis noster Pelbartus de Themenvar, author celebratissimus Pomerii, lib. 1. Stellarii, parte 1. cap. 8. ad fin. ubi ait: Deus fecit Mariam matrem omnium Beatorum cœlestium & Angelorum, quia omnes ab ea acceperunt esse glorie, & beatitudinis cœlestis; quia omnes, non tantum Beati in cœlo, sed & Angeli, non nisi per cognitionem fidei Christi, & ejus Matris sunt gloriam adepti, ut dicit Bernardus super illud Jona primo capite: Propter te orta est hac tempestas. Si enim tam Angeli, quam Beati, non modò vocantur Dii & filii Excelsi omnes, sed & cœlestium agmina Castra Dei nuncupantur; omnium horum Maria mater est. Excellentior Maria in omnibus & per viatorias omnes Virtuviā illâ feminâ à Gentilibus appellata Mater castrorum, ex Trebellio lib. de XXX. Tirannis. Clarior, ac verior, nec nostræ fœdata materiâ carnis Maria, à nullo, nisi à Deo artifice sic purissimè fabrefacta caprea felle caret, ex Plinio lib. 11. Plinius.

exhibit illâ Deâ Gentium, dicta Ma- ter Deum, apud Alexandrum ab Alex. Alex. ab lib. 4. genial. dier. cap. 12. Si enim Alex. Ethnicorum somnium inter sua reperit sacra in vanitate Castrorum ac Deum matrem; cur non in veritate rei, & in firmissima Fidei basi, Maria castrorum & Deum matrem col- laudabimus? Si Angeli castra sunt Dei, si Eleeti & Beati, Dii & filii nuncupantur Excelsi: Maria etiam gloriofa verissimè castrorum mater est, & Deorum, filiorumque Dei clementissima parens, similis in hoc supremo constituta Parenti. De Su-

perno enim Patre & Maria sic N. S.

S. Bernard.

Maria ab

eterno Patre

Mater om-
nium Beato-
rum & An-
gelorum

creata fuit.

Adhuc jam in excelsis Trinitatis 240. solio residens Maria, quæ Beatorum sive electorum, & Angelorum mater, duo ubera habet spiritualia, ut non modò latet in terris justos, & peccatores conversos, sed & in cœlis beatos homines & Angelos. Illa ubera sic ejus extollit Sponsus singularissima panegyri Canticor. cap. 4. vers. 5. Cantic. c. 4.

dicens: Duo ubera tua, sicut duo binuli caprea gemelli, qui pascentur in liliis. Quæ verba sic canit Genebrardus inibi in Iambicis:

Habes dicata parvulis
Duo educandis ubera
Cremore plena lacteo.

Per parvulos notum est intelligi in Sacris justos homines, humiles, Beatos, & Angelos etiam, quibus in Maria duo plena ubera lacteo cremore, ad beatitudinis lactationem assignantur in Canticis. Unde in laude sua amatius Sponsam Mariam appellat Capream, quia hoc animal primò (ex Ambrosio ad psalm. 118.) dum corpore erecto ad arborum aspirat ramos, aut folia eorum ore percipit, oculis aspectat cœlum: quod nullum ex ceteris sic facit animal. Secundò caprea felle caret, ex Plinio lib. 11. Plinius.

Bb histor.

D. Ambros.

Caprea oti-
me proprie-
tates.

Histor. cap. 37. cuius lacte medentur atque curantur mortiferi morsus serpentum: quin & caprea adhuc latans & nutriendis hinnulos, generat, quasi duplex mater facta suorum, ex eodem Plinio lib. 8. c. 50. Maria igitur

quæ in tota sua vita ut mystica caprea semper ecclœstia aspexit, supernis pasto delitiis, felle peccati amarissimi caruit, ut alibi diximus: ideo lacte ejus nutritus est infans, qui morsus factus est ipsi veneno serpenti, & peccati originalis colubro. Duplo pa-

Idem.

Maria est
sacra &
mystica ca-
pres.

Maria du-
plex Mater,
qua Deus,
Pater du-
plex est.

Persealect.
Matth. 5.

Richard.
Victorin.

Idem.

Maria cau-
sa est restau-
rationis ru-
ine Angelorum,
& re-
conciliatio-
nis humanae
nature.

S. Albert.
Magno.

Maria quo-
senipotest
dici Mater
Angelorum
& hominum,
genitrix, in quo omnes regeneravit.

Mater nostra est curâ & dignita-

, te: Angelorum quoque Mater di-
ci potest genitrix, quia generavit
Patrem Angelorum, & restauratio-
nem eorum. Hinc postquam in gra-

titudinis argumentum *Surrexerunt si- Proverb. 31.
lui ejus (Matri scilicet) & beatissimam
predicaverunt*, ut dicitur *Proverb.*

cap. 31. vers. 28. causam beatificandi

Deiparam in gaudio & letitia, ma-

ternitatem ejus assignant tam Angeli,
quæ Beati, sic *Canticor. 1. vers. 3.* Cantic. c. t.
pangentes? *Exultabimus, & latabi-*
mur in te, memores uberum tuorum su-
per vinum: recti diligunt te. (Guil-

*lielius enim Neoburg. & Alanus de
Insulis apud Delrium cum aliis, de
Matri Sponsæ uberibus præfatum
Canticorum locum interpretantur.)*
Super omne hujus vitæ delectamen-
tum, in vino generoso delineatum,
Maria matris nostræ sunt ubera:
quam ut optimam parentem, solum
modo recti rectè illam diligere no-
runt, uti Beati & Angeli in cœlos;
nam qui curvi sunt & gibbosæ, ne-
scient matrem Mariam diligere.

Projecto Maria non modò cœle-
stium, erga Angelos & Beatos est pa-
rens, & terrestrium, scilicet Viato-
rum, peccatorumque converorum;
sed etiam inferorum pientissima mater
est, si per inferos inferna loca Lim-
bi, Purgatorique intelligas, quæ
suis meritis & virtutibus Deipara vi-
sitans evacuavit. Itaque Maria verè
prædicabitur Cœlestium, Terre-
strium, & Inferorum mater, juxta al-
latum à nobis sensum. Meditabar non
semel Ecclesiam Sanctam in laudibus

*Maria ipsam sic salutare: Salve Regi-
na, mater misericordie, &c. Cur Ma-
ria potius misericordia Dei dicitur
mater, quam alterius attributi poten-
tis? Sanè ut ostendat Sancta Ecclesia,
Marie in misericordia maternitatem*

*non solum extendi ad cœlestia & ter-
restria, sed & ad inferna Sanctorum
loca. Huc voco illud totes repetitum
à Maria addictis D. Bernardi serm. 4. D. Bernardi
de Assumpt. Maria, ante fin. ubi scri-
bit: Quis ergo misericordia tua, & Be-
nedicta, longitudinem & latitudinem,*

*sublimitatem & profundum queat in-
vestigare? Nam longitudine ejus usque in
diem novissimum invocantibus eam sub-
venit universis. Latitudo ejus replet
orbem terrarum, ut tu quoque miseri-
cordia plena sit omnis terra. Per te
enim*

Guillermo
Alanus.
Nyssenus.
Theodor.
Honorus.
Rupertus.

*Angeli aut
beati sunt
Mariam di-
ligentes,
gibbosæ au-
tem & in
curvi qui
eam non
amant.*

241.

enim calum repletum, infernus evaca-
tus est, instaurata ruina cœlestis Jeru-
salem, expectantibus misericordia vita per-
dita data. Ergo si misericordia Maria
sic longa, lata, sublimis exstat atque
profunda, ut non solum quæ lucis
mater illuminet Angelos & Beatos, &
quæ piissima parens hominum in via
justis adaugeat gratiam, & peccatori-
bus eorum conversionem, eisque gratia-
perquirat; sed etiam eis, qui
fuerunt in Limbo, & nunc in Pur-
gatorio torquentur, liberationem se-
dula negotietur parens: merito sig-
natim laudabitur mater misericordia,
nempe mater cœlestium, terrestrium,
& inferorum. Idcirco S. Bonaventura
teat. 7. tam ex nomine Anselmi,
quæ ex propria mente inquietabat:
Gloriam enim de restauratione facta in
in cœlo, gloriæ de redēptione facta
in mundo, gloriæ de liberatione facta
in inferno habet Dominus per Mariam,
habet per plenitudinem Maria. Et id
bene ait Anselmus sic: Tibi solum lo-
quor Domina, beneficiis tuis plenum esse
mundum, gratia tua inferna pene-
travit, cœlos superavit. Per plenitudi-
nem enim gratie tuae, qua in inferno
erant, se levantur liberata; & quæ su-
pra mundum sunt, se gaudent resta-
rata. Laudem Marie, quæ communiter
ut Luna perfecta & pulchra extollitur,
adducit Richardus Laurentinus
ex Canticis cap. 6. vers. 9. sic: Pulchra
ut Luna; & hoc secundum acceptio-
nenem Virgilii & aliorum, secundum
quos Luna modò vocatur *Lucina*, mo-
dò *Diana*, &c. Luna igitur, quæ sem-
per Virgo à Poëtis culta, nuncupatur
Diana, quæ simul virgo singitur at-
que mater: idcirco teste D. Hieronymo
in pref. epist. ad Ephes. ab antiquis
Luna pro Diana, aut ista pro Luna
nuncupata fuit πολύμαθος, Polymastos,
nempe Multimamma, quasi multo-
rum mater: utique cœli, in quo resi-
det, terra, cui in nocte præsidet; &
infernum, in quorum loca innata
virtute influat, (aliás etiam mater
roris.) Et quia olim Luna tanquam
deæ Diana tres potestates assignabant,
quippe nascendi, valendi, & morien-
di: idcirco pro ipsius triplici depre-
catione directa ad Appollinem, tria
ei somniantes ora tribuebant, juxta
illud Virgilii lib. 4. Aeneid. num. 511.
canentis:

R. P. Mart. del Castillo, Paneg. Mat.

Tria Virginis ora Diana.

Virgilius.

Ne enim Luna tuis effet in muneri-
bus dissimilis Soli, & tria ora ipsam

habuisse effinxerunt Dianam, &
etiam potentiam trinam, in cœlo, ter-

ra, & in inferis. Ipse enim Luna, sive

Diana frater, secundum Porphyrium

Porphy.

à Germano citatum 4. Aeneidos, à tri-

Germania.

plici sua potestate, sive benefico cur-

su, nuncupatur in cœlo Sol, in terris

Liber Pater, & Apollo apud inferos.

Adapta nunc omnia illa fabulosa in

rei veritate Deipara, quæ mystica

Luna est, & sacra Diana, ex infrâ di-

cendis: verè simul virgo & mater:

mater roris Divini Verbi: Ero quasi

ros, &c. & omnibus Multimamma;

Multimam-

ma.

quia suarum gratiarum uberibus nos

lactat & Angelos, habens à Patre ho-

plex potes-

tai.

minum triplicem potestatem concefsam, in uelis erga Angelos & Beatos,

in terris circa Electos, in inferis pe-

nes

Purgatori animas: item potesta-

tem spirituale nascendi, super ju-

stos in eorum nativitate, ut in Joani-

ni Præcursoris ortu: in ipsorum va-

letudine, ut ex multis liquet exem-

plis: & in articulo & hora mortis no-

stra. Os igitur Mariæ suis depreca-

tionibus & precibus triplices est; ha-

bet enim os Angelis & cœlicolis, ad

eorum delectationem: terrigenis, ad

consequendam eis gratiam: & incar-

ceratis in Purgatori sinu, ad celerem

consequacionem gloriarum. Hinc Ma-

ria, quæ est pulchra ut Luna, simul

est electa ut Sol, habens ab ipso justi-

tiæ Sole, tanquam à fratre, cuius

Maria soror est, sive communicatione

electa ut

lucis, triplicem prædictam potesta-

Sol.

tem: nam Isaia 30. vers. 26. dictum

Isaia c. 30.

fuerat: Et erit lux Luna sicut lux solis.

Et Ecclœstici 43. vers. 6. legitur: Et

Ecclœst.

Luna in omnibus in tempore suo. Tem-

c. 43.

pus enim Maria proprium est sem-
per lucere cunctis, & illuminare his

qui in tenebris & in umbra mortis se-
dent; & hoc in omnibus, quippe locis,

in cœlo, in terra, & ut mater in in-

feris.

Magna mater justorum, innocen-

242:

tium, & electorum Maria, quasi om-

nibus sui Filii, & Solis justitiæ pri-

vilegiis & splendoribus pollens, sicut

ipse Filius præsentia Verbi & suæ

animæ sanctissimæ penetravit (ut sua

luce illuminaret quosdam, quos de-

que terendo damaret,) int.

B b 2